

EU:n ja Yhdysvaltojen kauppaneuvottelut – mistä niissä on kyse?

Osa 2: Sääntely

Sääntelyn yhtenevyyden ja avoimuuden lisääminen

EU:n ja Yhdysvaltojen erilaiset lait ja määräykset aiheuttavat yrityksille suuria kustannuksia. Useat laeista turvaavat yhtä tehokkaasti esimerkiksi ihmisten tai ympäristön oikeuksia, mutta ne ovat teknisesti erilaisia. Sopimuksen suurimpia taloudellisia hyötyjä odotetaan juuri sellaisten kaupanesteiden vähentämisestä, jotka johtuvat EU:n ja Yhdysvaltojen välisestä erilaisesta sääntelykulttuurista. Tavoitteena on karsia byrokratiaa lisäämällä sääntelyn avoimuutta ja viranomaisten välistä yhteistyötä.

Korkeaa terveyden, turvallisuuden, kuluttajien, työntekijöiden tai ympäristön suojantasoa EU:ssa ja Suomessa ei heikennetä. Sopimuksella ei puututa osapuolten oikeuteen säätää omia lakeja ja määräyksiä.

Kun EU ja Yhdysvallat sopivat yhtenevistä säännöistä, on todennäköistä, että myös muut kauppakumppanit omaksuvat näitä sääntöjä. Parhaimmillaan niistä saattaa tulla kansainvälisiä normeja tai standardeja. Tällä olisi suuret positiiviset vaikutukset kansainväliseen kauppaan ja sääntelyn paranemiseen maailmanlaajuisesti.

EU:n tavoitteena sääntelyä koskevissa neuvotteluissa on:

- (1) sopia EU:n ja Yhdysvaltojen välisen sääntelyn yhtenevyyden lisäämisestä ja avoimuudesta sekä yhteistyörakenteista,
- (2) sopia Maailman kauppajärjestön WTO:n terveys- ja kasvinsuojelutoimia (*Sanitary and Phyto-sanitary Measures, SPS*) koskevaa sopimusta ja
- (3) teknisiä kaupanesteitä (*Technical Barriers to Trade, TBT*) koskevaa sopimusta pidemmälle menevistä sitoumuksista sekä
- (4) vähentää erilaisesta sääntelykulttuurista johtuvia kaupanesteitä tietyillä sektoreilla.

Neuvotteluja on käyty muun muassa seuraavien sektoreiden osalta: autot, kemia, lääkkeet, informaatio- ja kommunikaatioteknologia, kosmetiikka, lääkinnälliset laitteet, tekstiilit, koneet ja laitteet sekä torjunta-aineet.

Tavoitteena on sääntelyä koskevan avoimuuden lisääminen ja siihen liittyvien kustannusten vähentäminen. Lisäksi tavoitteena on, että lakeja ja määräyksiä laadittaessa konsultoidaan riittävän varhaisessa vaiheessa toista osapuolta sekä muita asiasta kiinnostuneita tahoja (esimerkiksi elinkeinoelämää ja kansalaisjärjestöjä) sekä noudatetaan hyviä sääntelykäytäntöjä (esimerkiksi riittäviä vaikutusarvioita, säännönmukaista arviointia lakien ja määräysten tarpeellisuudesta).

EU:n tavoitteena on, että sitoumukset koskisivat kaikkia sektoreita ja olisivat sopimusosapuolten välillä tasapainoiset.

Tavaroiden ja palvelujen tulee jatkossakin täyttää EU:n tai Yhdysvaltojen määräykset, jotka koskevat esimerkiksi ihmisten tai ympäristön turvallisuutta.

EU:n ja Yhdysvaltojen välille on määrä luoda tehokas yhteistyö- ja konsultaatiomekanismi. Tämä tarkoittaisi, että osapuolet ilmoittaisivat hyvissä ajoin toiselle tulevista laeista tai määräyksistä ja antaisivat toiselle mahdollisuuden kommentoida niitä.

Sääntelykokonaisuus on laaja neuvottelualue, eikä sopimuksen voimaan tullessa ole realistista odottaa, että kaikki sääntelyn haasteet helpottuisivat heti. Sopimuksella sovitaan myös siitä, miten työtä jatketaan.

Molemmat osapuolet ovat antaneet tekstiehdotuksensa sääntelyn yhtenevyyden ja avoimuuden lisäämiseksi. EU:n ehdotus sisältää avoimuutta, vaikutusarvioita ja sidosryhmien osallistumismahdollisuuksia edistäviä elementtejä sekä ehdotuksen mekanismiksi sääntely-yhteistyön lisäämiseksi.